

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Цветан Кулевски

за дисертационен труд на тема:

РОЛЯТА НА ПУБЛИЧНАТА КОМУНИКАЦИЯ ВЪВ ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА НЕБАНКОВИЯ ФИНАНСОВ СЕКТОР

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Връзки с обществеността), съгласно Заповед № РД 38 – 285 / 17.05.2017 год.

на Биляна Цветанова Цветкова

Научен ръководител: проф. дфн Милко Петров

Докторантката е избрала актуална и интересна тема за ролята на публичната комуникация във функционирането на небанковия финансов сектор – това е капиталовия, застрахователния и пенсионноосигурителния пазар. Според нея проблемът за изграждане на ефективна защита на потребителите в небанковия сектор, до този момент не е бил обект на задълбочен научен анализ у нас. Освovната теза на авторката е изградена върху доказването на хипотезата за съществуването на ниско ниво на финансови компетенции сред българските потребители на небанкови продукти. Тя си поставя за цел да покаже различните аспекти на проблема.

Обектът на изследването е насочен към изграждането на смислови конструкции, чрез които в логическа последователност да се постигне поставената цел. Според авторката, публичната комуникация като инструмент за постигане на прозрачност в изпълнение на целите на организацията, търпи развитие през последните години и започва да оказва осезаеми резултати. В нейната основа лежи „стериотипът“ като база върху която се изгражда имиджа.

Конструирането и поддържането на положителен имидж е пряко свързано с установяването на доверие към определена организация. За тази цел трябва последователно да се постигне добра първична и последваща репутация. Авторката разглежда професията „връзки с инвеститорите“ като част от финансовия PR. Това са експерти по връзки с обществеността, които притежават специализирани финансови познания. Нарича се още – „небанков PR“. Дейността на тези експерти се разглежда като още един интегрален елемент от защитата на правата на потребителите.

Този тип анализатори, според докторантката, боравят успешно с познания за финансови отчети и счетоводство, риск и възвръщаемост, управление на портфейли, оценка на акции, търгуване с деривативни финансови инструменти и т.н.

Определен приносен момент и достойнство на този дисертационен труд, че отчита назрялата необходимост у нас от такъв нов тип „връзки с инвеститорите“. Защото авторката доказва, че „връзките с обществеността“ във финансовата сфера са продуктивни, когато има наличие на експертиза. Връзките с инвеститорите, които се основават на анализ на специализирани документи, изискват експертни познания в две области: финанси и PR. Това изискване поражда нуждата от компетентно, изготвено от опитни специалисти ръководство за планиране, изследване, писане и разпространение на даден материал.

По този начин, твърди докторантката, мениджърите на корпорациите научават за несъвършенствата, слабите места и актуалните мнения за съответната компания. Разкриването на ключова информация за инвеститорите е много съществена дейност, която трябва да бъде съобразена със състоянието на пазарите, за да не предизвика срив. Основна дейност на специалистите по „връзки с инвеститорите“, е представянето на годишни финансови отчети от дружествата. Дейността на специалистите по IR оказва съществено влияние върху цялостния имидж на организацията.

Много добро впечатление оставя у мен и факта, че докторантката е отделила подобаващо място в своето изследване и на въпроса за

реторическите умения на специалистите по IR. Убеждаващата комуникация е част от професията PR. В основата ѝ лежи правилната употреба на изразни средства, т.е. – уместна реторика. Важен е въпроса за структурирането на речта и орнаментиката на езика, за да бъдат достигнати конкретните цели на връзките с обществеността.

Идеите и теориите на модерната икономика според Деидре Макклъски, се градят основно върху употребата на реториката. Употребата на метафори и различни фигури на речта, намират приложение в различните модели, а също и в чисто статистическите методи. Финансовата реторика, отбелязва докторантката, също не би трябвало да бъде ограничена в използването на заблуждаващ или подвеждащ език, характерен за по-голяма част от заглавията на новините във финансовите издания в България.

Аз съм приятно изненадан, че докторантката е спряла вниманието си на проблемите на *реториката* в своето изследване, вероятно правилно насочвана в своята работа и от научния си ръководител, проф. д-р Милко Петров – познат ни не само като специалист в областта на медиознанието, но и като човек с изключително висока ерудиция и богата обща култура!

Доверието във финансовите математически модели, също се разглежда от авторката като вид реторика. Даже когато пазарите се „сринат“ и настъпи криза, нуждата от реториката се усилва, с конкретната цел – да спомогне за възстановяването на доверието в стабилността на системата. Да, финансовият език е специфичен. Внасянето на яснота обаче, трябва да се осъществява с употребата на подходящи финансови термини.

Във втората основна част на докторската теза са анализирани и сравнени актуални концепции, изготвени от специалисти по PR в небанковия сектор в Европа. Ясно е очертана необходимостта от проучването на професионални комуникационни планове и стратегии в небанковия сектор. По-нататък, в третата основна част на изследването е поставен акцент върху опита за аргументирано обобщаване на възможни целесъобразни решения, които авторката успешно е композирала в логическо цяло.

В приложенията от докторантката качествен метод на анализ, е направено емпирично проучване на основата на дълбочинни интервюта. В края на докторската теза са представени и графично онагледени приложенията, които подкрепят основни тези и предположения на докторантката, заявени в началото на нейния научен анализ. Потвърждава се и основната хипотеза на авторката за наличието на ниско ниво на финансови познания сред българските потребители на небанкови продукти. В този смисъл изследването на Биляна Цветкова очертава теоретичната рамка за бъдещо изграждане на по-благоприятен имидж на финансовата грамотност чрез техниките на PR, с оглед качествено натрупване на лични финансови познания. Това е сериозно предизвикателство пред комуникаторите и финансовите експерти, поради слабата им подготовка до момента.

Разбира се, научното изследване на Биляна Цветкова, не е лишено и от някои пропуски, слабости и непълноти. Тях ще пропусна по две причини. Първата причина е, че не съм имал удоволствието да бъда поканен да присъствам на вътрешната защита (*апробацията*) на дисертационния труд. Там е било „времето“ и „мястото“, където обикновено се правят критични бележки и препоръки за подобряване на качеството на текста. Втората причина е, че имам стил и практика да оценявам това, което докторантката е предложила „*де факто*“ в текста си, а не онова, което на мен би ми се искало тя да напише.

Забелязаните от мен *непълноти* в представения текст по никакъв начин не намаляват качествата и стойността на представеното научно изследване. Затова те няма да бъдат „*калкулирани*“ в общото ми впечатление от научното творчество на докторантката.

СТАНОВИЩЕ: Представеният научен труд представлява добре структурирано, логически обосновано и напълно завършено научно съчинение. По време на публичната защита категорично и убедено *ще гласувам „ЗА“* присъждане на образователната и научна степен „*доктор*“ на Биляна Цветанова Цветкова.

19. 06. 2017 год.

доц. д-р Цветан Кулевски

